

70-річчя

ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН УКРАЇНИ

В. І. ЛЯЛЬКА

1 вересня виповнилося сімдесят років відомому вченому в галузі аерокосмічних досліджень Землі та гідрогеології, Заслуженому діячеві науки і техніки України, лауреату Державної премії України та академічної премії імені В. І. Вернадського члену-кореспонденту НАН України Вадиму Івановичу Ляльку.

В. І. Лялько — випускник Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. З 1955 р. працює в системі Національної академії наук України: спочатку в Інституті геологічних наук АН УРСР, а з 1992 р. — в Центрі аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України. Від дня заснування центру Вадим Іванович очолює його.

На всіх етапах свого творчого шляху вчений приділяв особливу увагу новим науковим напрямам, розвиток яких зумовлювали конкретні запити сучасної науки та виробництва.

Вадим Іванович зробив вагомий внесок у дослідження формування ресурсів підземних вод і динаміки вологи у зоні аерації посушливих районів України на основі лізіметричних вимірювань, нейтронного гамма-каротажу свердловин і обробки отриманих матеріалів із застосуванням розрахункових залежностей теорії тепловологообміну і математичного моделювання процесів фільтрації.

Йому належать фундаментальні наукові розробки з проблем тепло- і масопереносу в земній корі. На основі складання комп'ютерних програм проведено розрахунки експлуатаційних запасів термальних і мінеральних вод, проаналізовано захоронення промстоків у надра, здійснено палеорекострукції процесів рудоутворення, обґрунтовано гідрогеохімічні і гідрогеотермічні пошуки корисних копалин з урахуванням кінетики взаємодії в системі «розчин—порода». Це знайшло відображення в його докторській дисертації (1972). За цими матеріалами у США була видана монографія «Розрахунки тепло- і масопереносу в земній корі» (1981).

Значне місце у працях Вадима Івановича посідає обґрунтування теоретико-методичних основ формування геотермічних, геохімічних, спектральних пошукових сигналів у приповерхневих шарах і на земній поверхні на основі уявлень теорії енергомасообміну в геосистемах та складання комп'ютерних програм розв'язання прямих і обернених гідрогеотермічних задач (зокрема щодо пошуків нафтогазових покладів).

В. І. Лялько та його учні успішно вирішили ряд фундаментальних проблем, пов'язаних з теоретико-методичним обґрунтуванням і практичним випробуванням у виробничих умовах нових методів в аерокосмічному землезнавстві (радарна інтерферометрія, гіперспектрометрія та ін.). Це дало змогу виконати чимало актуальних для України природоресурсних і природоохоронних завдань (пошуки нафтогазових покладів, контроль і прогнозування врожайності сільськогосподарських культур, пожежонебезпеки для лісів, підтоплення територій, визначення екологічного стану територій і акваторій тощо).

Про ці роботи неодноразово доповідалося на вітчизняних і міжнародних форумах, йшлося в монографіях і збірниках (у тому числі у вперше створених в Україні Атласах тематично

дешифрованих космознімків «Україна з Космосу» і «Космос — Україні»). Результати цих досліджень двічі (1997; 1999) заслуховувалися на засіданнях Президії НАН України, де одержали високу оцінку. Їхня реалізація на практиці дала змогу виграти гранти Міжнародного наукового фонду і космічних агентств України, Німеччини, Франції та Європейського космічного агентства.

Чимало уваги приділяє вчений підготовці та вихованню наукових кадрів. Серед його учнів близько 20 кандидатів наук.

Багато років Вадим Іванович був професором гірничого факультету Київського політехнічного інституту. Його перу належить понад 350 наукових публікацій, у тому числі 20 монографій і посібників. Він є заступником головного редактора *«Геологічного журналу»*, членом редакційної колегії журналу *«Космічна наука і технологія»*.

В. І. Лялько бере активну участь у міжнародному науковому співробітництві як член організаційних комітетів і доповідач на міжнародних конференціях.

Протягом кількох років (1974—1978) він був заступником та виконуючим обов'язки академіка-секретаря Відділення наук про Землю АН УРСР.

Вчений веде велику науково-організаційну роботу, є головою Наукової ради НАН України та НТР Національного космічного агентства України з вивчення природних ресурсів дистанційними методами, головою спецради при Центрі аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України із захисту докторських та кандидатських дисертацій із спеціальності «аерокосмічні дистанційні дослідження», членом наукових рад НАНУ та РАН з проблем біосфери, космічних досліджень, екології, геотермії, гідрогеології та ін.

Наукова громадськість сердечно вітає Вадима Івановича з ювілеєм, зичить йому здоров'я, творчої наснаги, нових успіхів, щастя і добра.